

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Előfizetési díj
időkre postán vagy helyben házhoz
hordva:
Egy évre 12 frt.
Félévre 6 „
Negyedévre 3 „
Egy hónapra 1 „
Videkről egy hónapra előfizetés nem fogadható.
Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Hirdetési díjak:
Otszór: hasasbott garmond sor 6 kr. ara
Selyegdíj minden hirdetés után 30-kr. Nagyobb
és gyakori hirdetések külön kedvezményt is
nyújthatnak kiadónak.

Hirdetéseket fűlvesznek:
Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22). Haasen
stein et Vogler
Wien
Wallfischgasse nr. 10.

Nyiltéri cikkek
garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállítás:

Belső-szénuteza 16. szám, hová a lap szellemi részét illető
közlemények czimzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések
küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A „KELET”
politikai és közgazd. napilap
1873 második félévi folyamára.

A „KELET” előfizetési ára:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy hónapra	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló zavar
kikerülése tekintetéből vidékről 1 hónapra
előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetési pénzek, legcélszerűbben pos-
tai utalvánnyal, kiadó Stein János könyv-
kereskedésbe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után
tiszteltepdánnyal szolgálok.

A „KELET” kiadóhivatal

Kolozsvár, 1873 szeptember 12.

(B.K.) Kereskedelem és ipar ama két főtényező, melynek korunk előrehaladottságát leginkább köszöni. Anyagi factornak mondható inkább mindkettő s mégis szellemi emelkedettségünk előidézői, sőt merjük mondani korunk vezéreszméinek megmentői. Az egyház és állam két kardjának zsarnoki súlya alatt nyögött egész Európa a középkorban; oázisként csak a városok voltak azon pontok, hol ipar és kereskedelem virágozott, és ime csak a városok voltak az alkotmányosságunk, az önkormányzatnak egyedüli fenntartói. A római német császárok hatalma Európát dominálta s mégis meghajlott ama kereskedői és ipartűző olasz városok előtt, melyek önkormányzatuk mellett a sikra szállottak s csaknem köztársasághoz hasonló szervezetüket feun is tartották.

Bécsben az ipar „üi” nagyszerű ünnepét s ez ünnep az emberiség ünnepe.

Umutató e nemzetközi ünnep mi reánk magyarokra nézve is, kik szorgalmasan nézünk most a rugók után, melyekkel megifjodott hazánkat emeljük.

Az ipar ünnepe az emberiség ünnepe, az ipar fejlettsége lesz hazánk nagysága is.

És mi nálunk az ipar? Bölcsőjében fekvő tehetetlen gyermek, kiből nagyreményű férfiút is lehet nevelni, de mostoha kezek közt felnötte előtt elpusztul.

Hisz tekintünk körül. Egyetlen ipartestületeinket a czéheket, az új ipartörvény szétrobbantotta, azóta sehol sem akadunk nyomára, hogy iparosaink a közös erő elméletét acceptálnák s egyesülés útján törekednének nagyobb szabásu eredményt mutatni fel.

Az egyesülési szellem hiánya miatt tehát iparunk nem tud létrehozni semmi nagyot.

Eddig a czéh rendszabályok vándorlásra kényszerítették a kézműves segédet, hogy valami újat, vagy jobbat tanuljon, most erre sincs kötelezve. Ipartanodáink nincsenek, melyek egész nemzedéket oktassanak a külföldi kézművismányaiában, a czélszerűbb módszer elsajátításában. Innen atyai örökségként száll nemzedékről-nemzedékre a régi ipar ősi hibáival együtt.

Tanulási hiányában tehát iparunk nem mutat fel semmi jót.

Mindezen azonban segítve volna, ha kézműveink legalább másnemű jó nevelésben részesülnének, mert a művelt állampolgár, mit nem tanult meg gyermekkorában, utána pótolja a férfikorban. Iparosaink neveltetése azonban sajnálatra méltólag gyarló. A tanulók — azoknak is csak egy része — egy héten egyszer egy vagy két órára látja az iskola falát, azt is vasárnap, midőn szívesebben tölti idejét a szabadban, mint a padok között. Ez oka, hogy iparosaink nagy része jó formán írni se tud.

Nevelési hiányában tehát az ösztön sincs meg kézműveinkben, hogy jobb termékeket előállítani igyekezzenek.

Ez állapot tovább tarthatatlan. Valamint gondoskodik az állam s az egyes községek számtalan iskolák felállításával a hivatalnokok vagy gazdászok s szellemi munkások neveléséről, ép oly mértékben gondoskodik ipartanodák, mintaintézetek felállításával által az iparosok kiképzetéséről is. Állitassanak fel országazerte ilyenmő intézetek s kézműveink köteleztesen tanulók szorgalmas iskolabjárataására.

Ez azonban csak az alap, azontul az iparos önnerejére van szükség, hogy valamely nagyot létrehozzon. S e végre különösen az egy-

sületi szellem kell hogy gyökeret verjen polgáraink között. Összesített erő a nagyszerű vívmányok szülőanyja; míg iparosaink önmaguk nem érzik át hivatásukat, a kormány minden működése gyümölcstelen lesz.

Hazánk iparának nagy jövője van, dus halmazát rejti keblében a hon a feldolgozást váró anyagnak, nyugattól megtanuljuk, miként dolgozzuk fel, kelet megveszi tőlünk, a mit előállítottunk. Perczig se muljon e jövő nagysága a hanyagságon. A kormány s a városok állítsanak, tanodákat, iparosaink alkossanak szám talan egyesületeket. Jövőre ne az egek felhőitől várjuk anyagi felvirágzásunkat, hanem kezünk munkájával vivjuk ki azt.

— Milán fejedelem és Magyarország. E cím alatt a „Correspondance hongroise” a következő figyelemre méltó közleményt hozza:

Milán, szerb fejedelem, bécsi tartózkodása alatt Szilávy magyar miniszterelnököt külön kihallgatásba részesítette, kevéssel később pedig maga látogatta meg Szilávy urat. Ez alkalommal a fejedelem élen megelégedéssel hangsúlyozta, hogy Szerbia és Magyarország között semmi kívánni valót nem hagyunk fön a viszonyok. Együttal oly értelmet adott szavainak Milán fejedelem, hogy soha sem lenne hajlandó oly politikát támogatni, mely ellentétben van azzal, melyet Szerbia ez idő szerint követ. Milán herceg e szavai őszinték, mert az ő politikája az Obrenovic ház hagyományos politikája. Már nagyatyja Ausztria-Magyarország szövetségét kereste, és atyja kijelentette, hogy a szerb nemzeti eszme csak az Ausztria-Magyarországgal fntartott benső viszonyok útján valósítható. A szerb regenség Milán herceg kiskorúágának három első évében hasonló politikát követett, és csak a regenség negyedik évében nyertek befolyást a szerb radikálisok az ügyek intézésére. E politikai fordulat következményei köztudomásulag nem voltak előnyösek Szerbiára nézve. Milán fejedelem ki is jelentette trónra jutásától kezdve, hogy ezental atyjának nyomdokait fogja követni a politikában. A szerb nép nagy többsége helyesi a fiatal fejedelem e megartását, s azóta az Omladina jelentékenyen vesztett befolyásából szerbiában.

— Románia hadseregének jelenlegi állománya: 16 gyalogezred (18 állandó, 8 darabant) 10 lovas- ezred (2 állandó, 8 territorialis), 2 tüzér ezred; 4 vadász zászlóalj, 1 genie zászlóalj; 1 tengeri zászlóalj két hadihajóval; 2 század gyalog zsandár; 1 század árkász; 1 század röppentyűs; 1 század tá-

— Szeretem látni a természet fejlődését, kora tavasztól fogva; tehát, ha te is helyesled indítványomat, költözzünk ki Malkolmnába.

— Nő ez ugyan gyors és váratlan határozat tőled, angyalom.

— Megvallom úgy van — de én már ilyen vagyok. Vannak néha ily kis bogaraim; ezt már vetted is észre, nemde?

— Nem, valóban még egyszer sem vettem észre eddig.

— Ugy hát, barátom, folytatá neje nyájasabb hangon, nincs igen korán, ha két héti házasság után felfedezed azt! Ezuttal leghőbb kívánságom az elutazás, hogy Malkolmnázt meglátthassam.

— De hát ügyeim, melyeket most kell való rendbehozni?

— Azokat még sokkal könnyebb lesz künn, a falun rendbehozni, hol háborítlan nyugalomban dolgozhatsz. Mert a felől mindig biztos lehetsz, hogy hitelezőid lesznek oly udvariasok s téged bárhol is felkeresnek vagy személyesen vagy levél által.

— Az igaz — de még is falura menni ily időben? Ha csak az az óhajod, hogy utazzunk, akkor tegyünk inkább egy hosszabb kirándulást mi ily új házásoknak jobban is illenek. Jobbkor nem is érkezhetnének a stockholmi vigalmakra. Oh, minő öröm, diadal volna az nekem, egy ily nővel léphetni ott fel! már látom, hogy nem volnál közönyös a tetszés iránt, melyet mindenütt aratnál.

— Csalódol, édes Wallden, én nem a felett mosolygok. A boldogság azon nemét, melyet elem állítal s melynek egy nőre nézve bizonyul van csábító oldala is, más télen is feltalálhatom. De már oly gyakran halottalak az ugynevezett „mézesa hetek” mennyei isteni boldogságáról szónokolni, hogy meg sem gondoltam, hogy ily hamar le akarj

oltó; 5 lovas zsandár szakasz. Bir a megfelelő törzskar-, tisztek- katonai iskolákkal s egészségi intézménnyel. Nincs ide számítva a honvédség (militia). A katonaság Peabody fegyverekkel van ellátva, nem hiányzanak a mitrailleusek s Krupp féle ágyuk sem. Szükség esetén 100 ezer embert állíthat sakra. „Nem sok — ugymond a „Pressa,” mely ez adatokat felsorolja, de elég arra, hogy egyik vagy a másik hatalom szövetségét keresse — mindenesetre arra, hogy semlegességét fenntarthassa. Oláhország és Szerbia teljes erejéből igyekeznek a nyugati műveltség színvonalára emelkedni, míg Törökország nem tud fölébredni ázsiai barbárságból s mindennap újabb rést enged töretni a muzulman épületen. Egy fiatal életerős államnak megaláztatása — különösen, ha annak élén egy Hohenzollern áll — nem tarthat már soká egy hanyatló birodalommal szemben.

Nyilt kérdés

az erdélyrészi telekkönyvi igazgatóság főnökéhez.

Miután positiv tudomásunk van róla, hogy némely adóhivatalnál maig kiváttatlan ott hevernek az illeték kirovása végett benyújtott birtok adás-vevései szerződések oly helyekről, a melyekben a helyszínelési munkálatok már bevégezettek;

Miután e szerint a helyszínelés néhol nem az eredeti okmányok bemutatása mellett történik meg s így van eset rá, hogy a birtokok új birtokosra való átszármazása az illeték lerovásának kikerülésével is véghez vihető s vitetik is;

Miután ugy tudjuk, hogy némely helyszínelő csakugyan nem fogad el bizonyított erejű gyanút oly birtok vásári szerződéseket, a melyeken az illeték tényleges lerovása nincs az illető adóhivatal által biztosítva;

Miután constatált tény, hogy a vásárlók, szerződésk. egy része mindenkép. igyekezik a törvényes illetékek lerovása alól kibujoi;

Miután a helyszínelés egyik legjobb alkalom az állam érdekeinek ez irányba való megvédésére;

Tisztelettel kérdem a t. Főnök urtól: vettek-e a helyszínelő tisztviselők utasítást az iránt, hogy az okmányok törvényszerű kelleikre is figyelemmel legyenek s ne csak a szerződő felek és tanuk aláírását, hanem az illeték befizetésének hivatalos elismerését is törvényes kellékek tekinték, a pénzügyi törvények szempontjából;

Ha igen: hogyan esik, hogy némely helyszínelő nem tesz ez utasításnak eleget?

Ha nem: helyes-e, hogy némely helyszínelő önszáttából jobban védi az állam érdekeit, mint ma-

szállani a földre. S ayal szemben, mit te most állítal, arra emlékeztetlek, hogy minden boldog új házaspár falura szokott vonulni, hogy ott az édes magányban táboritlanul élvezze egymás boldogító társaságát. Félig kaczer, félig gunyoros hangon ejté ki a fiatal nő e szavakat s szokása ellenére, gyöngéd nyájaszkodással kísérez szavait

— Alkalmasint most is, mint mindig, ugy a mint te akarod, ellenállhatlan angyalom! felelé férje legyőzetve.

— De egyre mégis kérni akarlak, t. i. ne vedd rosz néven, ha egy pár jó pajtásomat is meghívom, kik kellemes jelenlétökkel, uraságot szívesen ják nyugodt házi boldogságunkat.

— Ilyenmő, huzamos idig tartó meghívásoknak nem vagyok ugyan barátja s nem igen izlésem szerintiek, hanem mégis —

— Mégis kedvesem, azok minden előkelő háznál szokásban vannak falun.

Ha az ember odahagyja a várost, társaságot hív magához — ezt láthatad, folytatá mosolyogva, kitűnő angol regényeinkben, sőt a svédekben s minden másban is leirva, s mindenké felett a való életben leginkább tapasztalhatad.

— Ily hatalmas és határozó érvek ellen nincs mit szólom. Hívj meg hát akit akarsz, de a vidéken nem egyhamar fogjuk a látogatásokat megkezdeni? Halálba meguntam az örökös vendégeskedést s pihenni akarok kissé.

— Felséges édes angyalom! Majd bámolni fogják gyöngédségünket, melynek csak magányra van szüksége, hogy elégtül legyen; s hadd beszéljék minden felé: a malcolmnázi új uraságot szívesen látuk, de még várat magára szomszédainál. Bizonyára nagy házat fognak tartani.

(Folyt. köv.)

„KELET” TÁRCZÁJA.

Két erkély-szobácska.

Regény, két kötetben.

Írta: Flygaré-Carlén Emilia.

Második kötet.

XVI.

(Folytatás.)

Valaki e perczben haladt el a kocsi mellett s köszönti őket.

— Istenem! ugy tetszik, te reszketsz, angyalom — roszul vagy?

— Oh nem, csak a lovak nyugtalansága ijesztett meg — isten veled — nonszókára itthon leszek ismét. Elhelyezé magát a kocsi s Wallden becsuká az ajtót, miután még egy könnyű esőket nyomott neje kezére.

— Hova parancsolja nagyságod? kérdő a kocsi.

— A keleti kapu felé.

A kocsi tova robozott. Mária Lujza még egyszer üdvözlé férjét s szívesen visszabuzódott volna a kocsi szögletébe, hogy szabadon átengedje magát kevése időre eltöltött kínos gondolatainak, ha észre nem veszi, hogy minden elbaladó ablakból figyelmes szemek kísérik. Így visszatartá őt a félelem. Kecscsel s minden legkisebb büszkeség nélkül — melylyel pedig most is mindég vádolák — üdvözlé a barátokat s ismerőseit. Hanem, midőn korábbi lakása előtt haladtak el s a kis erkély-szoba befagyott ablakait meglátta és eszébe jutottak amaz elmúlt napok s a mostaniak, ekkor erőt vettek tájaj az érzelmek. Szerencsére az úfőz oly rövid

volt, hogy csakhamar az országút magányába érve, kényelemmel hátra dőlhetett a kocsi s átengedheté magát azon érzelmeknek, melyek bensejét a nyira felzavarák.

„Nem, így tovább nem élhetek, távoznom kell valamire! ez volt egyedüli, tisztán felfogható gondolata a zavart eszmék közepette. Semmi nemű kötelesség, bár mily szent legyen is, meg nem tud minket képzelgésinktől szabadítani, ha gondolatunk mindég ugyanazon egy tárgyra tér vissza.

Kétségbeesésből félörülten kötö meg házasságát Mária Lujza. Erőszakos eszközökkel akarta a romboló szenvedélyt szívéből kiszakítani. De hogy ez sikerülhessen, nem volt szabad, hogy szeméi elé kerüljön az, kinek csak pusztá felemlítése is folyton táplálá e lázas szenvedélyt.

Mária Lujza azonban, miután e házasságot megkötö, azon szilárd, tántoríthatlan határozatot érelte meg lelkében, hogy mindenben biven betölti azon fontos hivatást, melyet egy tekintett, mint bűnhődést, korábbi esztelenségeért.

Wallden iránt nem érzett rokonszenvet, de semmi különös hajlamot sem.

Jószivú volt irányában, vidor, jókedvű és mindég udvarias; egy szóval ügyes embernek tartá őt.

— Igen, igen, ő elég ügyes, sobajtá magában Mária Lujza, mert ugy tetszett neki, hogy szerénynek kell lennie követeléseiben iránta, miután szívét ugy sem ajándékozhatá neki, más birtokában levén az örökre visszavonhatatlanul.

Ez Wallden előtt sem volt egészen titok, hanem nem sokat törődött vele s könnyen vigasztalódék, csak hogy mutasson nője szívességet irányában.

Ujabbi nyolcz nap eltelte után, melyek jóvátérés-ménés és vendégeskedés közt folytak le, e y este így szólt Mária Lujza férjéhez:

ga a kormány s nem lenne észszerű, hogy a kormány — a t. Főnök ur föltérjesztése nyomán — általános kötelezőleg elrendelje, hogy összes helyszínelőink kötelezőleg tartassák csak is a törvényes kellekkel és minden (pénzügyi tekintetben is) törvényes kellekkel ellátott okmányokat fogadni el kötelező erejűnek, gyanút, — vagy legalább kötelesek legyenek az illeték lerovását nem tanúsító szerződések előmutatásának értésére adni, hogy — a lelet felvétele végett — be fogják az illeték helyre jelenteni, hogy ilyen s ilyen vásári, adományozási sat. szerződések mutatattak be hozzájuk.

A t. Főnök ur becses válaszát, a közügy érdekeiben, kérve és várva, vagyok sat.
Radnoth, 1873. sept. 10.

L. M.

Szász lapok szemléje.

(b.) Hogy lapunk olvasói az erdélyi részek közéletének minden mozzanatáról tudomást szerezzenek, jövőre minden héten a szász lapokból is rövid szemlét hozunk. Igaz ugyan, hogy német testvéreink lapjai tartalmasság, de különösen eredetiség tekintetében igen kevés figyelemre méltót mutatnak fel s inkább csak a többi magyar és német lapok másolatai; minthogy azonban hazai részünk egy meglehetősen sajátos nemzetiiségének irodalmi képviselőiként tekinthetők, a mi csekélységet találunk bennök, kötelességünknek tartjuk olvasóinknak felmutatni.

A szebeni „Wochenblatt“-nak, Teutsch superintendens megosztosodott 6-száz szellemben szerkesztett hivatalos lapjának szerfelett zokon esik az a bánásmód, melyben a szász egyetem a segesvári felirat és a jó hírben álló 12 pontját Budapest résziesítette. „Budapest főváros nevezete alatt — ugy-mond — egy municipium létezik a papíron, mely még két külön városi képviselőtestületben tanácskozik és határoz. E két külön testület az utóbbi napokban szép bizonyosságát adta annak, hogy mennyire vannak megérve a netalán egyesülésre. „Buda“, ez előtt Ofen (talán a hun Budát is így hívták? ford.) egy tulajdonképpen németektől lakott s a képviselőtestületben németek által képviselt város sept. 1-én tartott képviselői gyűlésében tárgyalta Segesvárszék ismert kérvényét a nemzeti törvényről illetőleg. Azt lehetett volna gondolni, hogy a kérvény sohasem talál nagyobb támogatásra, mint a budai németeknél. Azonban ők is helotái a magyar államnak, szegények! mely a fővárosi törvény híres 89. §-a által az anyanyelv jogát még tökéletesebben elnyomta, mint a nemzeti törvény az ország többi lakosai és közönségeinél. A legutolsó faluban is a magyar szent korona árnya alatt minden képviselő azu nyelven beszélhet, melyet anyatejével szoptott (s még se tetszik), ellenben Buda tulajdonképpen német képviselőinek van meg azon kiváltságuk, hogy üléseiken csak kizárólag magyarul beszélhetnek vagy inkább hallgatniok kell. A kik ily különös kegyben részesültek, azoktól csak lehetett volna bizonyos vonzalmat várni a segesvári fájdalom iránt (milyen szívtelenek is azok a budaiak!) Nemzetiességük tudata meg kellett volna sugja nekik, hogy kötelességük ez alkalmat felhasználni a végre, hogy törvényes úton ama súlyos bilincsek ellen harcoljanak, melyeket a nemzeti törvény az ország minden nem magyar népeire rakott és különösen ama kiváltság ellen, mely a budai polgárokat saját képviselőtestületükben némákká teszi. És mégis mindezekből semmi; a derék budaiak bebizonyították, hogy teljesen méltók az ők 89. § ukra, mert a segesvári előterjesztést — távol attól, hogy támogatassák — „mint államtörvénybe ütközőt megbotránkoztató szál tudomásul vették.“ (A lelketlenek!)

Vitéz öngyilkosságuknak hasonló jelét adták midőn ugyanazon gyűlésen a budai Taban külváros egyik tanítóját halás elismerés mellett sok érdemeiért nyugdíjazták, mert „az ifjúság nemzeti-tésére (t. i. magyarosítására) hatott.“ — Eddig a budaiak. A pesti képviselői gyűlésben szept. 3-án a szász nemzeti egyetem felirata került tárgyalás alá az „ugyanevezett“ Királyföldi közséi rendezéséről illetőleg. Szokott alaposan megvitáztatni a végül küldött irat a jogügyi bizottmányának adotta ki véleményadás végett. A jogtudósok nyilatkozata, melyet a tanács magáévá tett, az elvétel mellett szólott s élénk tetszéssel fogadtatott; Pest a szász Petition of Right-ot nem csak támogatja, hanem egy ellenkérvényt nyújt be az országgyűlésnek. Természetesen Pestnek a fővárosi törvényben biztosított szelíd méltánylás által szükségéi ki vannak elégítve — minek még a szászok szükségéinek és jogainak méltánylása? — Elég az hozzá Buda a nyelvkérdésben, Pest a szász föld kérdésében mennyire az idők magaslatán áll. Hová jutnak még, ha „Budapest“ lesznek!

Az együgyű pestiek még nem is tudják, mennyi könnyet hullattak érettök a szász lapok azon hallatlan igazságtalanságért, melyet rajtok az országgyűlés a nyelv ügyében elkövetett; ha e részvétről még tudomást szereznek, talán még könyörülnek rajtok s most nem lennének a szászok anynyi vereséget szenvedett petitióikkal egyedül a hazában.

Felesleges lenne talán mondanom is, hogy a törvényhatóságok kikerekitése alkalmából a szász

lapokban valóságos fergeteg kerekedett a magyarok ellen. Brassó és Beszterczét különösen, mint a terület szabályozás molokhjának szánt áldozatokat szász atyáinkai cifra szitkozódások közt choruban siratják. A „Kronstädter“ magyarosításnak nézi az egész területelosztást s a „Wochenblatt“ pedig új illusztrációjának nevezi a régi mesének: „Du bist mein; denn ich bin gross und du bist klein.“

Indokolás.

A közép-tanodai közoktatás tárgyában a választás- és közoktatásiügyi minster által előterjesztett törvényjavaslathoz.

II. Az állami közép-tanodák szervezete.

(Folytatás.)

11—16. §§.

Minthogy a népiskolának nem egyenes célja a közép-tanodára való előkészítés s azért a legjobb népiskola is eleresztheti növendékeit a nélkül, hogy tekintettel kellene lennie azon előismeretekre, melyek oly tanulóknál kívántatnak, kik közép-tanodába lépni szándékoznak: minthogy továbbá a népiskolának igen nagy száma még nincs abban az állapotban, a melyet a törvény követel, a közép-tanoda pedig mindenképpen népiskolából kapja meg a tanítványokat; a közép-tanoda oktatás érdeke mulhatlanul megkívánja, hogy 1-ór oly állapotba helyeztessenek a tanodák, miszerint kellőleg előkészült növendékeket kaphassanak s ennél fogva, mivel, mint már fennebb említett népiskolák közép-tanodáknak, szoros értelemben előkészítő tanodáknak nem tekinthetnek, e célra be rendezett tanfolyamok a közép-tanodákkal kapcsolatosan állítassanak, és hogy 2-or épen ezen indokból az elemi iskolákból a közép-tanodák átmenő növendékei felvételi vizsgálat alá vonassanak.

Hogy a gimnasiunumból vagy polgári iskolából a reáltanodába, valamint a reáltanodából vagy polgári iskolából a gimnasiunumba belépő tanuló vizsgálatot tegyen, az természetes: nem tartom azonban szükségesnek, hogy azon tanulókat, kik egyik gimnasiunumból a másikba, vagy egyik reáltanodából a másikba átmennek, szintén és pedig feltétlenül felvételi vizsgálat alá vonassanak mely azontúl, hogy az egyformán szervezett tanintézeteket egyenjogúknak kell tekinteni, s egyiknek a másik irányában nem lehet azon jogot tulajdonítani, hogy az állam által érvényesnek elismert bizonyítványainak hatását kölcsönösen levonhassák; az ellenőrködésnek ilyenmő gyakorlása, mint a tapasztalás mutatta, számos vizszielésre ad alkalmat, melyek legtöbbször a tanulókat sújtják; a miért is az ily esetekben ez előtt fennállott felvételi vizsgálat épen a tanodák felszámolása folytán meg is szűntetett; — mert továbbá azon üdvös hatást, melyet az eredménynek kölcsönös megírálása szűl, el lehet érni felvételi vizsgálat nélkül is, s érvényesíthetik azt az illető tanintézetek az által, hogy a más tanintézetekből jött tanulók hiányos előkészületéről tett tapasztalataikat illető helyen tudomásra juttatják. Nem veszélyeztetik ezáltal a tanügy érdeke, mert a meg nem felelő tanuló nem fog a felsőbb osztályba bocsáttatni, míg a hiányt nem pótolja, ilyenek pedig az intézetnek törzs növendékei között is tognak mindekor találtatni; s nem is gyengítheti a felelősség kötelezettségét, melylyel minden tanintézet tanítványai előmenete lére nézve tartozik, mert már a felsőbb osztályokban a más tanintézetekből átvőő tanulók száma kevesebb semhogy a törzsnövendékek irányában — még ha hiányosabb is lenne előkészületük — a tanító eredményét általában veszélyeztethetnék.

Hogy azonban ott, hol az előbbi osztályról felmutatott bizonyítvány s általában a hallgató tantárgyak minősége és mennyisége a tanterv követelményeinek meg nem felel, — a tanuló kellő készültését felvételi vizsgálat által kell constatálni, az nem igényel bővebb indoklást, s erre nézve a tanári karnak kell teljes szabadságot adni.

17. §. Mindenkinél élénk óhaja s a tanügy emelkedésének legnagyobb biztosítéka, hogy a közép-tanodákban csak államilag megvizsgált rendes tanárok működjenek; tekintve azonban jelen viszonyainkat, különösen a már fennálló s a közel jövőben még felállítandó gimnasiunumok és reáltanodák nagy számát, az említett óhaj testesülése, illetőleg kivitele lehetetlen.

E kényszerítő helyzetnél fogva a helyettes tanárok ideiglenes intézménye hozandó be, mely § ban javasolt módozat szigorú megtartása mellett közép-tanodai oktatásunk terén aligha fog érezhető zavart okozni.

Mihelyt a közép-tanodai képezdeknek alkalmat nyílik több tanárt nevelni, mi természetesen csak a jobb anyagi ellátással biztosítandó tanári állás mellett képzelhető, akkor a helyettesek intézménye gyorsan fog önmagától megszűnni.

(Folytatása következik.)

Értesítés

Kolozsvárt, a belvárosi Fröbel intézetben az 1873. tanév kezdetével megnyitandó „gyermekkerti nevelő-képezde“ iránt.

A kolozsvári belvárosi Fröbel intézet igazgatója, Kolozsvárt, a belvárosi Fröbel intézetben az 1873. tanév kezdetével megnyitandó „gyermekkerti nevelő-képezde“ iránt.

ban célul tűz ki ezen intézetet gyermekkereti-növelőket (gyermekkertésznőket) képző intézettel egybekapcsolni.

Ilyen intézetre nálunk kiváló szükség van. A gyermekkeretek hazánkban gyorsan szaporodnak, az eledlyi részekben létező városok is élénk tevékenységet fejtenek ki ily intézetek létesítése céljából; Fröbel Frigyes természetszerű, a modern paedagogia követelményeinek megfelelő fejlesztő rendszere ma már úgy a jelesebb paedagógok, valamint minden művelt ember által nem csak a legmelegebben üdvözöltetik, de ezen rendszernek a kiseddovodákban, népiskolákban és családi körökben meghonosítását a közügyek legjelesebb bajnokai tették földadatukká. A művelt szülők, kivált oly helyeken, hol gyermekkeretek nem léteznek, égnék a vágytól oly nevelőket alkalmazhatni családi körükbe gyermekeik mellé, kik Fröbel nevelési rendszerét, úgy, a mint azt Fröbel észszerűen gondolkodó követői a kor követelményeire idomították, ismerik s e téren gyakorlati képzettséggel bírnak *) A Fröbelféle gyermekkereteknek s általában Fröbel nevelési rendszerének ezen üdvöndes terjedése fölhirja tehát ezen ügy barátait oly intézkedések tételére, melyeknek üdvös eredménye leend, hogy hazánkban a megnyitott és megnyitandó gyermekkeretek, valamint a művelt családok nem kénytelenítenek a jövőben külföldről hozatni Fröbel rendszerével ismeretes nevelőket.

Másfelől szükségessé teszi a gyermekkereti-nevelő-képezde megnyitását azon óhajás teljesülése is, hogy a művelt, de szegényebb sorsú hölgyek számára nemcsak tisztességes, de hivatásuknak leginkább megfelelő munkakör tartassék készen. Ezekre megy hazánkban azon jó családokból származott leányok száma, kik nem tudják mihez kezdenek, hogy ne kénytelenítenek szülők kenyerére, vagy a sokszor annyira panaszos kegyelem-kenyérre szorulni. Az állam által létesített négy tanítónő-képezde csak keveseknek nyújt alkalmat arra, hogy a nőket kiválóan megillető életpályák egyikén, a tanítónői pályán, jobb jövőt találjanak; ezen képezdekben nagy az igény, hosszú a tanfolyam s ha végre a tanítvány megnyerte a tanítónői oklevelet, a jó ég tudja, meddig kell állomásra várakoznia, mert — fájdalom — mi valószínűleg sokáig jutunk el oda, hogy legalább a leányiskolákban nő-tanítókat alkalmazásának szükségességét belássuk. Ellenben a gyermekkereteket s általában a kisebb gyermekek nevelését józan gondolkodású ember csak is nők kezébe helyezendi, mert azzal már minden művelt egyén tisztában van, hogy a hat éves koron alóli gyermekek nevelését észszerűen csak a nők intézhetik, kik erre a természet által hivaták.

Végre szükséges ily képezde azon művelt nők számára is, kik nem szándékoznak ugyan a nevelő pályán ex professo működni, de a kik tudják azt, hogy a nőnek van egy dicső, mindennek dicsőbb hivatása s ez: saját gyermekeit jól nevelni. *)

Mindezen okokból a kolozsvári Fröbel-intézet igazgatósága, addig is, míg a választmány egy e célra szolgáló külön épületről, belakásról stb. gondoskodik, a gyermekkereti nevelő-képezdet Kolozsvárt, a Fröbel intézet észszerűen felszerelt helyiségében, (Belmagyar utca 38. sz.) f. évi október havában megnyitandja. Gondoskodni fog az igazgatóság alkalmat tanterőről s általában mindent elkövet a célból, hogy a megnyitandó intézet hivatásának teljesen megfeleljen.

Az intézet programja a következő:

1) Rendes halgatók felvételnek oly nők, kik 16-ik életévüket betöltötték, végezték a felső népkolai tanfolyamot s jó erkölcsi bizonyítványt mutatnak föl. A tanodai bizonyítvány, kivételes esetekben felvételi vizsgával pótolható, kívánatra a teljes egészéget tanúsító orvosi bizonyítványt is be kell mutatni.

2) A tanfolyam egy évre terjed. Kezdődik október elején s befejeztetik szeptemberben.

3) A tanfolyamot szorgalommal végzett tanuló képesítési vizsgára bocsáttatnak s ha ezt jó eredményvel leteszik, a gyermekkereti s házi nevelő-ségre oklevelet nyernek.

4) Oly hölgyek, kik, mint rendkívüli hallgatók kívánják a tanfolyamot látogatni, bármikor felvételnek, de ezek vizsgára nem bocsáttatnak.

5) Tanítatnak a következők tantárgyak: magyar és német-nyelvtan, kapcsolatban fogalmazási gyakorlatokkal: gyermekisme lélektani és anthropologiai irányban. Neveléstan, különös tekintettel a kiseddek nevelésére. Fröbel foglalkoztatási-rendszerének módszertana. A beszéd értelemgyakorlatok módszertana s ezzel kapcsolatban terményrajzi, termé-

*) A kolozsvári Fröbel-intézet igazgatójához számos levelek érkeznek alkalmas nevelőkné ajánlása végett. A külföldi gyermekkeretnevelő-képezdek tanítványait messze földre, a többek közt hazánkba is, aránylag jelentékeny évi-díj mellett szerződítik. A góthai képezdekből, például, a múlt évben végzett 64 tanítvány mindenike el lett helyezve nyomban a képesítési vizsga letétele után. Ezek közül többen előkelő úri házakhoz teljes ellátáson kívül 400—500 tallér évi fizetéssel szerződítettek.

*) A némethoni gyermekkeretnevelő-képezdekbe számos művelt és vagyonos szülők csak azért jártak felölt leányait, hogy ezek itt a kis gyermekek nevelés-módjával megismerkedve, egykor jó anyák legyenek. Ez olyan luxus, a mely előtt tisztelettel kell meghajolni.

szettani, alaktani és földrajzi ismeretek közlése, rajz, kézi-munka s végre minél több gyakorlati foglalkozás az intézet gyermekkereti osztályában esetleg az elemi iskolákban; megjegyezvén, hogy azok, kik az elemi-oktatás terén is elegendő gyakorlatosságot szerzendnek, ezen képességük bizonyítványukban kiemeltetik.

6) A tandíj az egész tanfolyamra ötven forint, mely összeg két egyenlő részletben előlegesen fizetendő.**) Benlakást és élelmezést az intézet jelenleg még nem nyújthat, azonban kívánatra jó családoktól olcsó és tisztességes lakás és élelmezés nyereséért az igazgatóság készséggel közbenjárand. Van remény néhány növendék ingyen szállás- és élelmezés juttatására is. Államsegély nyeresége esetén szorgalmas tanulók a tandíj fizetése alól fölmentetnek, sőt ösztöndíjakban is részesíthetnek.

7) Hatóságok, egyletek és magánosok részéről gyermekkeretek létesítése, berendezése s alkalmas gyermekkereti nevelőkné, esetleg házi nevelőknéajánlása ügyében érkező levelekre az igazgató gyorsan és kimerítőleg válaszol. A bejelentett állomásokra az intézet végzett tanítványai, képességeik mérve szerint ajánlatni fognak.

*) program alapján felhívjuk mindazon nőket, kik a kis gyermekek nevelésére hajlammal bírnak, kik e szép pályán az emberiség javára munkálkodni s maguknak biztos jövőt szerezni óhajtanak, valamint azon művet hölgyeket is, kik saját családi tűzhelyeknél óhajják Fröbel nevelési rendszerét alkalmazni, hogy a tanfolyamban részvétel végett alól-írottul személyesen, vagy levél útján mielőbb, mindezenre azonban f. évi október hó 10-ig jelentkezni sziveskedjenek.

Kelt Kolozsvárt, 1873. évi szeptember hó 10-dikén.

Szabó Endre.

a kolozsvári Fröbel-intézet igazgatója.

BELFÖLD.

Marosvásárhely 1873. sep. 8.

Most, midőn a szini idény már vége felé jár, naponta új-meg új érdekes színházi események merülnek fel. Mióta a Gerecs-pár és Tótfalusi itt vannak, a színházi játékrendben dalművek is láthatunk. Legközelebből, szeptember 6-án Traviata előadására ösztönlött a publikum; tegnap végzett Szigeti „Csizmadijában“ Váradi Mariska próbálta erejét. Az operai előadások mint rendkívüliségek, mint nálunk igen-gyűnre előforduló ritkaságok bírnak vonzerővel közönségünkön. Legtöbb élvezett Gerecsné éneklésében találhatunk; hangja kellemes, iskolázott s jó reményét, melyet közönségünk előtt már korábban meg-alapított, mostani fölléptével épségben tartá. Az operai előadások többi személyeiről nem nyilatkozhatunk ily előnyösen a legjobb akarat mellett is. Gerecs, mint tenor kissé terjedelmes, de e mellett gyöngy — bár elég tiszta — hangjával nem sok hatást képes elő-idézni. Tótfalusi bariton-hangja e nemből elég erős, de hajlékonysággal nem bír; de ha az operai személyzetnek játékaírói általában szólnak: hosszabb bírálat nélkül egyszerűen annyit mondunk, hogy az operai előadásokban a játék az énekléssel teljességgel nem halad párhuzamban.

A „Csizmadia mint kísértet“ előadását élvezettel néztük végig; a társulatnak ismert legjobb erői: Szentgyörgyi, Kendi, Kovács, Krasznai, (a két utóbbi igénytelen szerepeikkel) és Körösiné működtek közre. Szentgyörgyi és Kendi egészséges humora folytonosan jó kedélyben tartá közönségünket, bár Szentgyörgyitől e szerepet láttuk több humorral és több erőlyllyel játszani, Kendi — kiről dicsérlettel mondhatjuk, hogy pár év alatt szép haladást tett a komikumban — ez estén, kisszerű tulzáseitől menten, háladatos szerepét igen ügyesen játszá.

Váradi Mariska — kiről, mint egészen új jeleuségről, utoljára tartottuk megfigyzéseinket — igen kellemes alak; úgy halljuk, hogy ezúttal mindössze másodszor lépett a színpad deszkájára: tehát a kezdők sorában áll; nem tehetjük, hogy elismeréssel ne nyilatkozzunk tehetségére és igyekezetre felől. Zsuzsi leányaszony szerepét a legtöbb helyen jó felfogással és jó eredménnyel játszá: imitt-amott, a színpadon még nem eléggé elsajátított szabad mozgás, az erősebb indulatok kifejezésénél nagyobb bátorság hiányai, észrevehető volt, — mindez azonban rövid időn túl, részint tanulmány részint megszokás által, idelehetőleg, el fog enyészni. A közönség, buzditó tapsaival jutalmazá az először fellépőt s reméljük hogy a buzditás csak jó törekvésében segít elő, mert természeti adományban, kedélyben és érzésben, nem szűkölködik.

Deés, 1873 szeptember 10-én.

A deési állandó műkedvelő társulat, folyó hó 7-én „Nők az alkotmányban“ Toth Kálmán igen jeles vigjátékát hozta színre. Mint e társulat rendezője, csupa szerénységből elhallgatom a darab sikere felőli véleményemet, szabadon azonban felemlítenem, hogy a nagyszámmal egybegyűlt néző közönség viharos tapsairól és a szétszórt virágfüzerekről.

**) A némethoni e nemű képezdek tandíja sokkal magasabb, Góthában 60 tallér, Münchenben 100 forintot fizetnek egy évre.

ből, melyekben a játszó személyzetet részesíté, itélve, az előadás kielégítő volt.

Másnap (szept. 8-án) a társulat, belügyi m. kir. minister ur ó nagysága által helybenhagyott alapszabályai kihirdetése céljából tartott közgyűlést, megválasztást tisztviselőit s megalkotó igazgató választmányát, hozott czél szerű határozatokat.

E hó vége felé megyénk bizottsága (melyet eddig a járvány miatt összehívni nem lehetett) valószínűleg megtartja őszi közgyűlést, mely alkalomra, működő színtársulatunk „Nő vétke” „Közösügyek” és „Fehér Othello” című színművek előadását tűzvéden czéljából, ezekre szorgalmasan készüldök.

Fog e hó folytán a helybeli működő Zene-egylet is táncszíntárral párosult hangversenyezni, midőn a működő színtársulat az „Apró félre tések” kis vigjátékkal közreműködni önként ajánkozott, a jövő titka, akkor majd többet!

Leveléző.

Külföldi szemle.

Kolozsvár, sept. 12.

Jules Ferry a következő levelet vette Thiers-től Lucernből válaszul azon iratra, melyet a vosgesi főtanács (conseil général) többsége küldött neki.

„Kedves elvtársam és barátom!

Vettem azon iratot, melyet ön a vosgesi főtanács tizenhat tagja nevében nekem küldött. Mélyen meg voltam hatva érzelmeik és azon eljárás által, melylyel azt tudomra adták. Nem keresem sem a zajt, sem a tüntetést, de hálával veszem polgártársaim elismerését. Az ő szavazatuk az egyedüli jutalom, mire büszke vagyok, főleg erre, melyet nem veszt vissza a pártszeszély, annál keveseb adja az, ha az igazságon alapszik. Én azt hiszem, ez az eset van itt is; mert jóllehet azt mondják elelmem, hogy nem gondolkodtam oly feláldozással, mint ön, három év alatt mégis tettem valamit a hazáért. A haza ezt elismeré, s én ezáltal eléggé meg vagyok jutalmazva.

Nem tudom, ha lehet és kell-e visszatérnem a kitűnő keleti megyékbe, még a köztársaság érdekében is, melyet ez idő szerint az egyedüli lehetséges kormányformának tartok. Mindegyik győzelme lenne egy pártnak a többi felett, s nem lenne sem részrehajlatlan, sem igazságos, sem békehozó. Aláírva Thiers A.”

A „Peuple souverain” kiadóhivatala a következő betiltást kapta:

„Páris főkormányzója, mint az első katonai hadosztály parancsnoka, tekintettel arra, hogy a Párisban „le Peuple souverain” című lap a nemzetgyűlés által alkotott kormány ellen, különösen „l'Edit de Louis, XV” című cikkében a legvakmerőbb támadásokat intézte, s a kormány ellen gyűlöletet és megvetést, s így rendetlenséget támasztani igyekezik: a miniszter tanács véleménye és az 1849. aug. 9-iki törvény értelmében elrendeli 1 ór, hogy a „Peuple souverain” című lap beszünttetetik. 2-ór A rendőrfőnök e rendelet végrehajtásával megbíztatik. Páris 1873. sept. 4. de Ladmirault főkormányzó. Látta Renault rendőrfőnök.

A braunschweigi herceg lakásának pecsétjeit szeptember másodikán 9 órakor törték fel a békebíró a jegyző, a községi képviselők és a végrendeleti végrehajtó jelenlétében. Az „Indépendance belge” szerint két börtöntört találtak, melyek betűs lakattal voltak lezárva. A herceg egy megbízott barátja megadta a lakat szavát s a börtönöket ezáltal kinyitották. Sem codicillust, sem végrendeleti rendelkezést, sem híres onyx edényt, melyről annyit beszéltek, nem találtak ott. Az értékek megbecsülése egész napon át folyt: 16 millióra és 100 ezer frankra becsülték a cikkeket. A gyémántokat cőtörtőkön fogják megbecsülni. Ezután török fel a beaurinagosi pecsétkeket. A herceg rokonai részéről még semmi tiltakozás sem történt.

Madridból sürgönyözik e hó harmadikáról a „Republique française”-nek:

„Ezer ötszáz tiszt vett ma részt a gyűlésen. Antonio Orense erőlyes beszédet tartott, támogatását igérve a fegyelem helyreállítására. A hallgatóság zajos tetszéssel fogadta a beszédet s kifejezést adott annak, hogy a megyéket támogatni fogja. A gyűlés bizottságát küldött ki. Baola tábornok elnökléte alatt; e bizottság feladata lesz a végrehajtó elnökötől teljes katonai fedezetet kérni.”

A lapok több politikai egyén nevét említik, kikből a ministerium alkottatnék, ha Castelar elfogadná az elnökséget, kabinet alakításával megbíztatnék. Miután a megbízatást elfogadta, a következőket említik leendő miniszterekül: Cervera, gyarmatügy, Pestrezal közmunka (fomento), Abarzuza külügyi, Sanchez Brega hadügy, Gil Berges igazságügy.

A tarifai dandár tisztjei és katonái, kik Kichben nem akarták parancsukat elismerni, hadi törvényszék elé állították. Tristany 2000 emberrel Balsaremy és Berga között van; Sahalis Sampedorban (Barcelona kerületében) van 2000 emberrel. — Mauresa lakói megrémülve Barcelonába menekültek.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, szeptember 12. 1873.

— Udvari hírek. Viktor Emanuel olasz király Bécsbe érkezése korábban történik meg, mint

pár nap előtt jelezve volt. E hó 22-ike helyett ugyanis már e hó 17-ike estére várják ő felségét. A dán király Bécsbe jövetéle újra kétséges lett s a mint látszik, csak később helyeztetik kiállításba.

— A kolozsvári vívdobában a vígyakorlatokhoz hazánk nagyreményű ifjúsága világért sem vesz oly kiváló részt, melyet az ügy fontossága s ősi vitéségünk szép hírneve méltán megvárna. Jól tudjuk, hogy a harcziar erények kora lejárt s véres kardot nem hordanak körül többé, melyek tettekhez buzdíták az utódokat: de azért a vígyakorlatok a szellemi tornák és lelki küzdelmek edzésére még mindig alkalmas eszközül kinalkoznak. Reméljük is tehát, hogy egyetemünk hallgatói a tudomány szelleműdítő itala mellett, a testi erő fejlesztését sem hanyagolják el s minél nagyobb számmal fogják magokat beírtni.

— Balázs Sándor jeles írókn jelenleg Kolozsvárt időz s néhány napot a fővárosi portól távol családi körben itt szándékozik eltölteni.

— A királyi igazságügyminiszter Boez József orvostudor a n.-enyedi kir. törvényszékhez törvényszéki orvossá nevezte ki.

— Br. Josika Pál ipja, br. Miske Ferencz hó 10-én, életének 70-ik évében végelgyengülés folytán elhunyt. Hült tetemei ma délután 6 órakor tettek öröknugalomra a szt. mihályfalvi családi sírboltba.

— Értesítés. A kolozsvári ev. ref. főtanodában az 1873/4-ik tanév megnyitása f. hó 2-én d. e. 10 órakor lesz; ugyanazon nap reggel 8 órakor, a beiratások is megkezdődnek, miről az új beiratásokat azon megjegyzéssel értesítették, hogy a beíratásra keresztlevelelűk előmutatása mellétt jelentkezzenek. A javító vizsgálatok szept. 22, 23, 24-én fognak megtartatni. A tanári kar megbízásából Kolozsvárt, szept. 12-én, 1873 Szabó Sámuel tanvezető.

— A városközségi t. képviselő testület által a cholera járvány idejére kiküldve volt járvány bizottság f. hó 6-ról 281-1873 chol. bizott. sz. alatt e tanácshoz intézett s mai napon vett tudósítása szerint, miután városunkban s a városi hatóság alatt álló Felek községben a cholera járvány megszüntnek tekinthető, minden a cholera járvány miatt tett megszüntítő intézkedések megszüntetése s illetőleg ez alapon az iskolák megnyitása, a halotti harangozás és gyászzené, valamint táncvigalmak és nyilvános előadások hatósági engedélyezése ellen, irt bizottság részéről a járvány szempontjából nehézmények nem merülven fel a tanács hivatva van felkérni a t. cz. lapszerkesztőseget, miszerint a közönség tájékozása tekintetéből jelen hivatalos értesítést, sziveskedjék közölni. Szab. kir. Kolozsvár város közigazg. tanácsától, szept. 10-én 1873. Medgyesi Tivadar, h. polgármester.

— Miután az egészségügy viszonyok megengedik, hogy a főtanodai ifjúság egybegyűlhessen, az érdekelte szülők és tanuló ifjak értesítetnek, hogy a nagyenyedi ref. főtanodában az 1873/4 iskolai évk o k t o b e r 1-én veszi kezdetét. Szept. 28 — 30-ig a beíratások történnek. Ezen sorok közlésére tisztelettel felkéri mindenik erdélyi lapot a nagyenyedi ref. főtanoda igazgatósága. Nagyenyed, 1873. szeptember 11.

— Hymen. Kénosi Sándor József dévai törvényszéki telekkönyvvezető e hó 7-én váltott jegyet Lázár Kata-hisasszonyul Dobrán, Hunyadmegyében.

— Gr. Szécsen Antal nagyobb tanulmányt irt Tacitusról, mely a „Budapesti Szemle”-ben fog megjelenni.

— Vajda János költői beszélyéből két énekét fejezett be. Összel egy részt föl fog olvasni a Kisfaludy-társaság gyűlésén. A költői beszély címe: „A szerelem nőse” (és nem mint a lapok említtették „Andor eszményképe”) Vajda olyan rég születel, hogy méltán érdekel várhatják ez új nagyobb műve megjelenését.

Alsófehérmegyében a járvány tartama alatt megbetegült 2587, meggyógyult 1412, meghalt 1174, gyógykezelés alatt maradt 31.

— Utálatos divat. Egy new-yorki divatlap írja: Idő előtt szürke, a legújabb divat szerint szürkébe öltözött nők száma az utcázók figyelmét ébreszt. A haj nem porozott vagy abroncsos fedett, hanem valóságos szürke. Alig biné az ember, de szent igaz, hogy nőink vegyfolyamhoz menekülnek, hogy hajukat megfihérítsék. A szőkék uralma lejárt, aranyfűrtök nem kedveltek többé, hollőfűrtök közönségesek, csak a fehér a legújabb divat. A legdrágább gyöngysorok fehérek, nem sötétbarnák többé. Oly zsarnoki a divat, hogy a fiatal leánykák nem nyugosznak, míg szép barna hajukat meg nem fihérítetik.

— A persa sah Veneziani lovagot, ki a zsidók sorsa érdekében neki feliratot adott át, a nagy vezér utján arról értesítette, hogy már előbb szándéka volt 15 képzett zsidó ifjút Európa magasabb nevelő intézetébe küldeni, kiket aztán országában magasabb hivatalokra alkalmaz.

— Hálálítélet Kolozsvárott a 35 éves nap számos Nyungu Tódor és neje Szintyán Anastazia egy szobában laktak Ergányi Lőrinczcel és annak feleségével. Később Nyungu észrevette, hogy neje Ergányi Lőrincz fiával, Ágostonnal tiltott viszonyt folytat. E felfedezésnek folytonos veszekedés lön következménye, Nyungu gyakran megverte feleségét,

sőt egy napon oly heves lett a vita, hogy Ergányi Ágoston a háztól elhuzozkodott. Szintyáné azonban a legényt ismét visszacsapta. Ezen percztől fogva Nyungu buskomorra, később dühöngővé vált. Az előtt nyugott, szorgalmas és józan ember volt, most azonban folytonos ingerültségben élt, keveset beszélt és csak magának élt. Mult év mártius 3-án a két Ergányi az éjt a házon kívül töltötte és ottthon csak a két nő és Nyungu volt. A nők lefeküdtek, Nyungu ellenben a szobában fel és lejárkált, majd az udvarba sietett, majd megint visszajött. Végre ő is lefeküdt. Körülbelül 3 órakor azonban Ergányinét zaj ébresztette föl álmából és borzasztó jelenetnek lett szemtanuja. Nyungu neje a földön feküdt vérében, míg férje fejével állt a hulla mellett. — Ergányiné ijedségében felkiáltott és mikor a gyilkos látta, hogy a tett elkövetésénél tanu volt jelen, Ergányinéra rohant, és a baltával több csapást ejtett fején. A megseült nő azonban három heti betegség után megint felgyógyult. Nyungu még azon napon letartóztatott. A vizsgálat alatt a gyilkossági szándékot adta, de a végtárgyalásnál azt is bevallotta, és csak azzal mentette tettét, hogy ő rémképek által csábított a gyilkosságra. Az orvosok a vádolt elmeállapotát később megvizsgálták, de azt rendén találták. A kolozsvári törvényszék őt kötél általi halálra ítélte, és a legfőbb ítélőszék ez ítéletet tegnap helyben hagyta. A periratok azonban megkegyelmezés végett a király elé terjesztettek.

— Vasárnap sept. 14-én a sétatér javára a sétatéri taván Szabó Ferencz nagy tűzjátékot rendez 8 képbén. Számazott hely ára 40 kr. állólhely 20 kr, gyermekeknek 10 kr. Jegyek előre válthatók Tauffer Adolf czukraszatah. A kolozsvári közönség sok jó órát köszön a sétatérnek, reméljük e mulatsággal járó önkéntes adó alól nem fogja magát kivonni.

— Egy egyetemi hallgató kész német nyelvből s gymnasiumi tantárgyakból magán órákat adni. Bővebb felvilágosítást szivesen ad szerkesztőségünk.

— Mint Beszterczéről tudósítanak, ott a napokban roppant vihar dult, melyre a legvénebb emberek sem emlékeznek. A nagy jég az összes törökbuza termést és szőlőt elverte, ablakokat tört be s házakat rongált meg.

— Folinusz Hermin k. a. e hó 15-én indul el nemzeti színtársulatunkhoz, hová a téli időnyre szerződött.

— Br. Poche Adolf morvaországi és sziléziai volt helytartó e hó elején elmezarba esett s abban a képzeltetésben élt, hogy folyvást üldözik; br. Poche az utolsó börtönbizottság áldozata.

— Pályázatok. A n.-szebeni m. kir. jogacadémiaán úresedésben levő, a pénzügytan és törvényisme, a bányajog és a Magyarországbán érvényben levő magánjog tanszékért, a gy.-fehérvári kir. törvényszékűn úresedésben levő írókn, valamint a k.-vásárhelyi ipari szakosztálylyal megtoldott felső néptekolához az ipartani tárgyak és természetrajz tanítói állomásra a pályázatok a hivatalos lapban közlé vannak téve.

— Egy gyilkosság történetéből. Maga idejében lapunk is felenalította Spielman Mózes izraelitának Bányabükkn f. év april elején történt meggyilkoltatását. A meggyilkolt nejeinek vallomása folytán tettesekként Szász Ádám bányabükki fogadós s két fia Ferencz és József fogattak volt be; a tordai járásbíróság a vallatáshoz fogott s minthogy említett magukat ártatlanoknak érezték és nem vallottak, oly eszközöket alkalmazott, melyek használatára ép oly letörülhetlen folt maradt a bíróságon, mint a mily elérmetők azok. Az izraelita szolgálóját ugyan is, ki határozottan tagadta, hogy említett fogadós és fia lettek volna a tettesek, addig vesszőztette a bíróság, míg a befogottakra vallott; majd a vendégülösi fiait vesszőztette, sulyos láncokkal rakta meg s mit csak az inquisitio történetében olvasnhatni, a nagyobbik fiut két hűvelyk ujjánál fogva szegre akasztatta, úgy, hogy csak lábujjhegye érte a földet, s a kisebbik fiut is addig kintzötták, mig nem kinjában önmagára vallott. Ily bizonyítékok után készülőben volt az ítélet kimondása is. Történik azonban, hogy a kolozsvári bíróságnál egy nő két gyűrűt jelent be, melyet nála zálogba tettek, s melyek előtte gyanusoknak tündek fel. Nyomozás utján kiderült, hogy a gyilkosok egyike szeretőjének adta a gyűrűket s onnan kerültek zálogba; ezután a bíróság a valódi tettesek nyomába jött s a bányabükki vendégülösi és két fia, mint ártatlanok körülbelül négy-öt havi sulyos börtön után a napokban szabadon bocsáttattak. Maga a szabadon bocsáttott vendégülösi beszélt el ezeket szerkesztőségünkben, megjegyvezén, hogy bárki előtt felelősséget vállal a fentebbiek valóságáért.

— Mi mindent nem eszik az ember. Ha egy pillantást vetünk a különféle nemzetek állapjaira, úgy a legtarkább ellentételek találkoznak. Az éjszakai lakós kemény lakomával él, de lakója kiváltképen mértékletesen. Az esakimo szirt és tengeri kutyahúst eszik, mely utóbbiból 6—8 fontot fogyaszt el, míg a nápolyinak néhány makaroni s olajgyümölcs alkotja ebédjét, addig Spanyolban nemes fia néhány hagyományával és valami kemény sajttal a forradalomra mindig készen van. A spartaiak vérleves szűcsöltek; az előkelő rómaiak Augustus s a későbbi császárok idején minden églajlatok legkeresettebb inycenzséggel izgaták gyomrukát. Páva és Flamingó agyvelő, csalogányvelő, fenyő és hűrosrigók váltakoztak hatalmas csészékben asztalaikon, egy inycenz; senatornak csak egy izének pontyai, ha azok a többi

dobott élő rabszolgák vérével tápláltattak. Az ottomakok, egy Delamerikában és a legtermékenyebb fensíkon élő nép számára nem léteznek kedveltebb lakoma a méz és agyagföldnél, hónapokon keresztül képezi ez 3—5 fontig napi táplálékokat, ha itt ugyan élelemről egyáltalában szó lehet. A francziának mi sem mulja felül a marbahúst mártással, az angolnak rostbeef-ét és puddingját. A Fidsisziget lakoinál az emberhús ebédjük Cremjéknit szerepel.

KÖZGAZDASÁG

Kimutatás

a deési takarékpénztár 1873. augusztus havi üzletforgalmáról.

Bevétel:

Betétek 131 tétel mellett 1827 frt 54 kr, befizetett kamatok 1070 frt 40 kr, visszafizetett váltók 50860 frt, különbféle díjak 534 frt 90 kr, betéti könyvdíjak 2 frt 40 kr, viszeszámított váltók 5200 frt, új részvények utáni befizetés 1340 frt, új részvények utáni felülfizetés 435 frt, visszafizetett előlegek 900 frt, államilleték 1 frt 40 kr.

Összesen 62171 frt 64 kr.

Pénztár marad. jul. 31-én 4859 frt 91 kr.

Összesen 67031 frt 55 kr.

Kiadás:

Betét visszafizetésekre 48 félnek 5528 frt 79 kr, leszámított váltókra 49530 frt, tisztí fizetésre 147 frt, betéti folyó kamatra 5 frt 19 kr, kezelési költségre 127 frt 11 kr, előlegekre 700 frt, viszeszámított váltókra 5100 frt, viszeszámított váltók kamatajára 136 frt 10 kr, kamat s osztalékra 564 frt 32 kr, Jótékony s közczélú adományra 30 fr 92 kr, jövedelmi adóra 335 frt, napibiztosi díjra 25 frt, államilletékre 40 kr.

Összesen 62229 frt 83 kr.

Pénztár marad. aug. 30. 4801 frt 72 kr.

Összesen 67031 frt 55 kr.

Deesen, 1873. aug. 30-kán.

A „KELET” magán-távirata.

Feladatott Pesten september 12 10 ó. 30 p. d. e.

Erkezett september 12. 10 ó. 35 p. d. e.

A keleti marhavész elfojtására vonatkozó intézkedések rendszerezése tekintetéből a kereskedelmi miniszterium törvényjavaslatot készített mely sep. 25-kén a minister elnöklete alatti enquete elé terjesztetik.

Victor Emanuel 17-kén érkezik Bécsbe, 22-kén utazik Berlinbe.

Panosován az új főispán nagy ünnepélyesen fogadtatott. Tegnap letette az esküt. Határörvidéken a választó mozgalom mindenütt igen élénk.

Felelős szerkesztő: Szász Béla Nyilttér.)*

Minden betegnek erő és egészség

gyógyszer és költség nélkül:

Revalesciére Du Barry

Londonból. (8—208)

Egyetlen betegség sem képes a delicat Revalesciére Du Barry-nak ellentállni, a mely gyógyszer és költség nélkül meggyógyít minden gyomor-, ideg-, mell-, tüdő-, vese-, mirigy-, nyálbártya-, lélegző-, hűdős és májbajt, tuberculozist, aszkort, tüdővész, hurutot, emésztéshányt, dugulást, vérhas, álmatlanságot, gyengeséget, aranyért, vízkört, hideglázt, szédülést, vértolulást, fülzugást, émélyéget és hányást még terheségg alatt is, diabest, melancholiát, sóvárságot, kösvenyt, csusz, sápkört. Kivonat 75000 bizonyítványból oly nyavalyák gyógyításáról, melyek minden gyógyszernek ellentálltak.

57942. sz. bizonyítvány.

Gleimach, jul. 14. 1867.

Isten után az ön Revalesciére Du Barry-jának köszönhetem meggyógyulásomat borzasztó gyomor- és idegbajomtól.

Goder János, a gleinehi esperes, provisor, n. p. Uaterbergen Klagenfurt mellett.

62,914 sz. bizonyítv.

Weskan, 14. sept. 1868.

Miután üdült aranyér, májbajt és dugulás ellen évek óta mindenféle gyógyszerrel sikertelen használtam, kétségbeesésben önnök Revalesciére-éjéhez folyamodtam. Nem birom eléggé meghálálni istennek és önnök a természet ezen drága adományát, a mely reám néve kimondhatlan jótéteménynek lön.

Steinmann Ferencz

Táblálóbb levén a husnál, a Ravalesciére élesekne és gyermekeknek 50-szer olcsóbb a gyógyszernek.

1/2 fontos bádogszelvényben 1 frt. 50 kr., 1 font 2 frt 50 kr., 3 font 4 frt. 50 kr., 5 font 10 frt. 12 font 20 frt. 50 font 24 font 36 frt. Ravalesciére kétszersült szelvényben kr és 4 frt 50 kr.

Ravalesciére csokolade porban és táblákban 12 csészére 1 frt 50 kr. 24 csészére 2 frt 50 kr, 48 csészére 4 frt 50 kr. Porban 120 csészére 10 frt. 288 csészére 20 frt. 576 csészére 36 frt. Kapható Barry du Barry és társa által Bécsben, Wallfischgasse 8 sz. valamint minden városban jó gyógyszerésznél és fűszerárúsnál; a bécsi ház el is küld minden irányba postai utánvét vagy utalvány mellett.

Kolozsvárt: Binder Károlynál. Debrecezen: M. hálavita István a „Kigyóhoz” címzett gyógyszerésztárában. Dunaföldvár: Nadhera Pálnál. Brassóban: Fabick Ede és Jekeliusnál. Marosvásárhelyt: Fogarassy Demeternél. Pesten: Török Józsefnél. Temesvárt: Quirinyi Alajos, városi gyógyszerésztárában.

*) E rovat alatt közöltékért csupán a sajtótársaság maga vállal felelősséget.

Nem hivatalos.

Biasini szállodájában Kolozsvártt

1873. d.ik. szeptember 15-dikétől következő árak fog. életbe lépni, a mely **olcsó árakra** a t. cz. utazó közönség részvétét felkérjük:

Egy kettős szoba utazóra két ágygyal	1 frt 80 kr.	Bérszolgá, egy rendbeli gunya és csizma tisztításért	10 kr.
Egy egyes utca első emeleti szoba, egy ágygyal	90 kr.	Bérszolgá, egy comissio tételért	10 kr.
Egy egyes nagyobb emeleti udvar szoba ágygyal	70 kr.	1 adag fehér kávé szobába 2 kifizetel	24 kr.
Egy földsz. nti szoba és emeleti kisebb, ágygyal	60 kr.	1 ebéd négy-féle, szobába felszolgálva	80 kr.
Egy külön ág. naponta	20 kr.	1 ebéd 5 féle	1 frt. — kr.
1 szál mili-gyertya	12 kr.	1 porcio széná, vagy szalma egész éven keresztül	8 kr.
1 porcio fa, melylyel háromszor befűteni lehet 15 darab	15 kr.	1 véka zab, egész éven keresztül	70 kr.

Négy **istálló 40 lóra** az utazó közönség rendelkezésére és istálló pénz kölön nem számítatik. Minden vasuti vonat érkezésével, a szálloda salon omnibuszai az utasokat behozzák és az induló vonatokra kiviszik. Kisebb kézi pogyászszal együtt 20 krért. Az étteremben valamint a szobákban legjobb ízű ételeket és tisztá italokat bérli Drágos Lázár jóhírű konyhája és pinczeje, étlap szerint határozott **olcsó árban** szolgáltatja ki minden időtájban. A szállodában **egy kényelmes kocs** négy jó lóval áll rendelkezésre, melylyel egy városban, valamint útra minden irányban, s minden időtájban utazhatni, s a gyors-utazási irodába megrendelhetni.

BIASINI szállodából a gyorskocsik Szamosujvár és Dézsre naponta kétszer indulnak, reggeli 7 és délutáni 3 órakor.

Kolozsvárról Beszterczére naponta reggeli 7 órakor. Kolozsvárról Beszterczéig, vagy viszsza 30 font szabad pogyászszal mértől denként I. osztálylyal 40 kr. számítatik.

Azon t. cz. utazók, kik a korán reggeli vonatot akarják használni, kéretnek estve a kapussal tudatni, hogy kellő időben felköltessenek.

Biztossággal elmondhatni, hogy ezen Kolozsvártt első legnagyobb és legrégibb jóhírű szálloda, melynek **50 esinos vendégszobája** kényelmesen és tisztán burorozva gyors- és jó szolgáltatást, s még soha a jelenlegi viszonyoknál **olcsó árban** szolgáltatja ki minden időtájban. A szállodában **egy kényelmes kocs** négy jó lóval áll rendelkezésre, melylyel egy városban, valamint útra minden irányban, s minden időtájban utazhatni, s a gyors-utazási irodába megrendelhetni.

Végül a t. cz. utazó közönségnek eddigi pártfogásáért hálás köszönetünk ki fejezése mellett **jól berendezett gyors-utazásunkat** s meglepő **olcsó szállodánkat** továbbra is tisztelettel ajánljuk, s kérjük árszállításunkat rokonaik és ismerőseik között is terjeszteni.

Kelt Kolozsvártt, szeptember 9. d.ikén, 1873.

(356)

Pályázat.

A Naszodvidékbe kebelezett **Ó-Radna** mezővárosban, az itteni bányász nép által fentartott felekezeti nélküli népiskola tanítói állomása turesedésbe jött, a melyre ezennel pályázat nyitatik.

Évi illetmény: 160 frt., 6 bécsi öl tűzifa, 7 1/2 mérő búza, minden gyermektől havonként 5 1/2 kr. tandíj, szabad szállás.

Pályázni kívánó, **állami képezdékben kiképzett s okleveles** tanítók folyamodványukat, a szükséges okmányokkal fűszerezve, jelen pályázati hirdetménynek első közzétételétől számított **2 hét alatt**, a radnai bányász iskolaszék elnökségéhez intézve, adják be.

Figyelmeztetnek pályázni kívánók, hogy az oktatási nyelv a magyar; de meg kívántatik, hogy a tanító a német nyelvet is tudja tanítani.

A leendő tanítónak kiltás nyújtatik arra, hogy fizetése — a folyamatosan levő feltevések folytán a törvényszabta menynységre fog emelteni.

Ó-Radnan, 1873. szeptember 6-kán.

MIALOVICH GYÖZÖ, iskolaszéki elnök.

(72)

HUTFLESZ KÁROLY

megvásárol mindennemű magyar- és osztrák állam-papirt, sorsjegyet, arany- és ezüst pénznemeket s leszámítol (escomptirt) mindenféle nyereményeket és szelvényeket 3 hóval a lejáratú idő előtt s eszközöl minden bel- és külföldi helyeken történendő bár mily összegű fizetéseket.

Ajánlja legjutányosabb társasjátékait és részletjegyeit, valamint dúsan ellátott fűszer-tárat, borkereskedését és gőzliszteit;

Ugyszintén kitűnő minőségű fagygyugyertya és szappan gyártmányait.

(360)

Szülőket érdeklő hirdetés.

Egy, a főtanodák szomszédságában lakó tisztességes családhoz — szállás, étkezés, gondozás, s minden szükségességek teljes ellátására, előkelő háztól iskolába járó **két gyermek** elfogadtatik. Bővebb utasítást Kolozsvártt Stein János könyvkereskedésében nyerhetni

(357)

Árverési hirdetmény.

Alólírtak Kolozsvártt a hoszsza szappanyutca szögletén levő **7 szoba, 1 kamara, kitűnő pincze, kút és udvarból álló házas telke f. év sept. 26-an délelőtt 9 órakor**

ökéntes árverés útján el fog adatni a feltételek alólírtak addig is megtekinthetők.

Kolozsvártt, sept. 9. 1873.

Id. ANDRASCHOVSZKY JÁNOS, lakik kül-magyarutca 1 sz.

(358)

Egy egészen elefánt-csontból készült igen jeles

FUVOLA,

arany billentyűkkel eladó. El valódi művészi darab iránt értekezhetni kül-magyarutca 25 sz. alatt — és e lap kiadó hivatalában

(359)

Ezennel közhírré tétetik, hogy a **kolozsmonostori kurta koresma jog árverés útján sept. 16-án délelőtt 9 órakor**

a jegyzői irodában haszonbérbe fog adatni. A felkiáltási pénz 80 forint. Bánatpénz 10 %.

(366)

Ingyen és bérmentesen küldi meg legújabb

nyerőrajstromát

a szám lotterjának menynységtani tanár **Orlige B.**

Berlin, Wilhelmstrasse 5.

Kérdésekre azonnal felel.

(354)

Fa árverezés.

Tordamegyében Szent-László községben az 1874-75 évi rendes urasági fatermés 25 holdas erdőabláról, a lábán fog folyó évi **Szent-Mihály napján délelőtt 10 órakor** a tisztartói lakban, a legfőbbet igérol-

(2-3)

nek eladatni, mire venni szándékozik a kiáltási összeg (2,500 frt.) 10%-ával mint bánatpénzzel ellátva ezenel meghivatnak. All ezen erdőábla részint épület-, részint tűzifának való tölgy- és cseréből.

A feltételek előre is megtekintetők Szent-Lászlón Soos Ferencz erdőmesternél.

Stein János kiadásában megjelent:

„A vallásos eszmék története.”

II-dik kötet.

Irta SZÁSZ DOMOKOS, kolozsvári ev. ref. pap.

Ara 90 kr. (a két kötetnek 1 frt 70 kr.)

Fölhívjuk e — műre, mely vallásos irodalmunk terén a maga nemében első — a hazai öss es protestáns főtanodák, a protestáns lelkészek s általában mindazoknak figyelmét, kiket az emberiség vallásos életének multja és jelene érdekel. Tömeges megrendeléseknél 20 % árelengedés!!!

Az első kötet közelebből második kiadásban fog megjelenni!

Ugyan csak

Stein János könyvkereskedésében Kolozsvártt **kaphatók:**

Rajzminták az elemi rajzolóshoz.

Fröbel Frigyes foglalkoztató rendszere szellemében.

Gvermekkerti, népiskolai és családi használatra

összeallított k: SZABÓ ENDRE és TÓTH TAMÁS.

Magyar és német magyarázó szöveggel, tokban 1 frt.

ÉLET TŰKRE.

Hilarius naplója után készítette Boross Mihály. Ara 1 frt.

Az anyagyilkos.

Francia regény. Írták Belot A. és Dautin Gy. I—III. kötet.

Ara 3 frt 60 kr.

Képek a külföldi tanügyi állapotok köréből.

Különös tekintettel a prágai, szászországi, thüringiai és bajorhoni gyermek-tertek, elemi- és polgári iskolák, gyermek-kertész, tanító és tanítónő képezdék ismertetésére.

Utijegyzeteiből összeallította: Szabó Endre, a kolozsvári belvárosi

Fröbel-intézet igazgatója. Ara 50 kr.

A világirodalomról.

Mindenféle komoly és mulattató olvasmány. Ara 1 frt 20 kr.

A magy. kir. Curiának, mint semmitő és legfőbb ítélőszéknek határozatai.

A polgári törvénykezési rendtartás (1863. 54. t. cz.) §§-ai szerint. Összeallította: Herczegh Mihál. 1871 és 1872. évi második folyam. Ara 2 frt 80 kr.

Három királyné.

Regényes korrajz. Két kötetben. Irta a „Picciola” szerzője Saintiné B. X. Fordította Csukássy József. Ara a két kötetnek 1 frt 60 kr.

Schatter Cyula nélkülözhetlen ismeretek-könyve.

Leányiskolák számára és öntanulásra. Az ötödik német kiadás szerint, s a hazai viszonyokhoz alkalmazottan.

Atdolgozta dr. Toldy László. Ara a három kötetnek, egy kötetbe diszesen kötve 5 forint.

Az elzár.

Regény. Irta Berthet Illés. Fordította Tóth Vincze. 3 kötet.

Ara 2 frt 40 kr.

Egyházi szent beszédek,

melyeket különféle alkalomra írt és mondott Péterfi Sándor.

V. füzet. Ara 1 frt.

Le Pays des fourrures

per Jules Verne. Auteur des voyages extraordinaires couronnés par l'Académie française. Première partie. Ara 1 frt 80 kr.

EGYESÜLT ERDÉLYI TAKARÉK-PÉNZTÁR

Alólírt választmány az „Egyesült Erdélyi Takarékpénztár” részvényeseit folyó évi **október 27-kén délután 4 órakor** a kolozsvári „Hitel-Bank” intézet helyiségében tartandó

rendkívüli közgyűlésre

ezennel tisztelettel meghívja az alapszabályok 13-dik §-a értelmében.

E közgyűlés tárgya: **Az alapszabályok szükségessé vált módosítása.**

Az alapszabályok 14-dik §-a értelmében minden részvényes szavazhat, a ki egy részvényt (jelenleg egy ideiglenes elismervényt) 8 nappal a közgyűlés megtartása előtt letesz. Az ideiglenes elismervények a kolozsvári „Hitel-Bank” helyiségében működő bizottság kezébe teendők le, a melyekről tanúsítvány és szavazati jegy szolgáltatnak ki.

A 15-dik § szerint a szavazati jog személyesen, vagy más — a maga személyében is szavazatra jogosított, kellőleg megbízott részvényes által gyakoroltathatik. Minden részvényes annyi szavazattal bír, a hány részvénynek tulajdonosa; de tiznél több szavazattal sem saját személyére nézve, sem — mint meghatalmazott — nem bírhat.

Kolozsvártt, 873. szeptember 3.

Az „Egyesült Erdélyi Takarékpénztár” igazgató választmánya:

Br. Bánffy Albert, elnök.

Gáman Zsigmond, v. tag.